

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
24 березня 2021 р., протокол № 8

УВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № 135 від 25.03.2021

Ректор

М. В. Нечипорук

Положення

ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА СТУДЕНТІВ НА ВИБІР
НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН І ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ СТУДЕНТА

СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021

Дата введення 25 березня 2021 р.

Редакція № 3

Харків
2021

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021 Дата 24.03.2021 Редакція: 3.0 Стор. 2 Всього сторінок 11
--	---	---

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента (далі – Положення) в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі – Університет) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» і містить основні вимоги щодо реалізації студентами права на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента.

1.2 Цим Положенням визначається процедура формування переліку, вибору та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти Університету вибіркових навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, порядок формування індивідуального навчального плану студента (далі – ІНП), а також здійснення контролю за результатами навчання за вибраними дисциплінами.

1.3 Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує студентам побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного зростання та своїх професійних інтересів.

1.4 Освітня програма (далі – ОП) підготовки фахівців складається з обов'язкової та вибіркової частин. Дисципліни за вибором студентів відповідають професійним та освітньо-культурним запитам та інтересам здобувачів.

1.5 Здобувачі здійснюють вибір навчальних дисциплін у процесі формування свого індивідуального навчального плану у межах, передбачених відповідною ОП та семестровим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення згідно зі структурно-логічною схемою підготовки фахівця. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з деканом відповідного факультету.

Вибір студентом навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним таких цілей:

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	25.03.2021

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021 Дата 24.03.2021 Редакція: 3.0 Стор. 3 Всього сторінок 11
--	---	---

- поглиблення професійних компетентностей у межах вибраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) та здобуття додаткових спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, у тому числі професійної кваліфікації (часткової професійної кваліфікації), якщо це передбачено освітньою програмою або іншими нормативними документами;

- поглиблення своїх знань та здобуття додаткових загальних і загальнопрофесійних компетентностей у межах споріднених спеціальностей і галузі знань;

- ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань і розширення або поглиблення знань за загальними компетентностями.

1.6 Обсяг вибірових навчальних дисциплін має становити не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС.

1.7 Вибіркові навчальні дисципліни/блоки дисциплін додаються до індивідуального навчального плану студента і є обов'язковими для їх вивчення здобувачем.

1.8 Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить не менше трьох кредитів ЄКТС.

1.9 Завідувачі відповідних кафедр, що пропонують вибірові дисципліни, забезпечують підготовку робочих програм (силабусів) з навчальних дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибірових дисциплін.

2 РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1 Студенту пропонується реалізувати досягнення своїх цілей, сформульованих у п. 1.5, шляхом:

- вибору дисциплін із блоків, за допомогою яких набуваються неспеціалізовані компетентності, важливі для кар'єрного зростання, набуття надпрофесійних навичок, необхідних для соціалізації (soft skills);

- вибору одного з блоків дисциплін Minor з переліку запропонованих на вибір блоків;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	25.03.2021

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021 Дата 24.03.2021 Редакція: 3.0 Стор. 4 Всього сторінок 11
--	---	---

- вибору окремих навчальних дисциплін з переліку запропонованих на вибір дисциплін.

2.2 Вибіркові компоненти навчального плану здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти поділяються на чотири умовні блоки:

- гуманітарний блок (забезпечує soft skills);
- фізико-математичний блок;
- блок Minor;
- блок дисциплін індивідуального вибору.

2.2.1 Гуманітарний блок. Дисципліни цього блоку забезпечують гуманітарну складову ОП, що передбачає здобуття знань, необхідних для поглиблення фахових компетентностей, шляхом вивчення дисциплін із запропонованих у межах цього блоку:

- мовні компетентності (українські студії);
- мовні компетентності (іноземна мова) – студент вибирає безпосередньо мову, яку хоче вивчати, а також рівень володіння мовою відповідно до загальноприйнятої класифікації знання іноземної мови та попереднього тестування;
- правові компетентності;
- компетентності, спрямовані на формування системного наукового світогляду;
- компетентності загального культурного кругозору та розвитку комунікацій.

Дисципліни, що пропонуються на вибір у межах цього блоку, є унікальними та відрізняються тематичними й методологічними підходами до їх вивчення. Викладання дисциплін забезпечують різні викладачі Університету, кожен з яких має свої практики застосування знань і вмінь та унікальний досвід.

2.2.2 Фізико-математичний блок. До цього блоку входять дисципліни, вивчення яких є необхідним для поглиблення знань з фізики та математики, що дає змогу набути певних компетентностей за спеціальністю або підготуватися до опанування траєкторії навчання, відмінної від основної.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	25.03.2021

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021 Дата 24.03.2021 Редакція: 3.0 Стор. 5 Всього сторінок 11
--	---	---

2.2.3 Блок Minor. Це блок логічно пов'язаних між собою дисциплін, спрямованих на набуття здобувачем освіти знань, навичок і вмінь, незалежних від основної програми навчання. До складу кожного блоку Minor входять чотири дисципліни обсягом п'ять кредитів кожна. На вибір даються декілька блоків Minor, які пропонуються різними кафедрами Університету. Опанування блоку Minor може передбачати здобуття часткової професійної кваліфікації.

2.2.4 Блок дисциплін індивідуального вибору. Загальноуніверситетський блок, в якому дисципліни для вибору пропонують кафедри Університету або інші підрозділи відповідно до напрямів своєї діяльності або наукових напрямів/шкіл.

2.3 Вибіркові компоненти навчального плану здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти визначаються на засіданнях галузевих науково-методичних комісій Університету.

2.4 Семестр, в якому пропонується той чи інший вибірковий блок/вибіркова дисципліна, визначається відповідним шаблоном навчального плану, розробленим відповідною науково-методичною комісією Університету. Шаблони навчальних планів розміщено на сайті Університету (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/nmk/>).

2.5 Дозволяється опанування навчальних дисциплін в інших закладах освіти за програмами академічної мобільності. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти.

2.6 Формування індивідуальних навчальних планів студентів відбувається в особистому кабінеті електронної системи підтримки освітнього процесу Pilot. Доступ до особистого кабінету можливий з використанням особистих облікових записів та паролів, які видаються здобувачам освіти при зарахуванні до Університету відповідальними співробітниками деканату.

2.7 Здобувачі, реалізуючи своє право на вибір навчальних дисциплін, вибирають не одну дисципліну у межах конкретного блоку, а декілька, при цьому вони визначають пріоритет для кожної дисципліни (на першому місці – найбажаніша). Формування груп для вивчення вибірових навчальних дисциплін/блоків навчальних дисциплін в Університеті відбувається з використанням алгоритму Гейла – Шеплі (відкладена згода). Якщо за окремою дисципліною не сформовано групу відповідно до встановлених в Університеті обмежень щодо мінімальної кількості студентів у групі або кількість здобувачів,

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	25.03.2021

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021 Дата 24.03.2021 Редакція: 3.0 Стор. 6 Всього сторінок 11
--	---	---

що вибрали дисципліну, перевищує максимально допустиму, студенти, які вибрали цю дисципліну, долучаються до вивчення наступної за їх пріоритетом дисципліни. Так відбувається послідовно доти, доки усі групи не будуть сформовані відповідно до встановлених вимог.

2.8 Мінімально допустима кількість здобувачів у групі становить 15 осіб, максимальна кількість здобувачів, які можуть вибрати конкретну дисципліну, – не більше 100 осіб. В окремих випадках за згодою викладача дисципліни кількість здобувачів, що вибрали цю дисципліну, може перевищувати 100 осіб, але за умови забезпечення поділу їх на групи.

2.9 Якщо студент у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисциплін/блоку дисциплін, відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються системою Pilot в автоматичному режимі з урахуванням вибору інших студентів.

2.10 За результатами реалізації права студента на вільний вибір навчальних дисциплін до його індивідуального навчального плану мають бути включені всі вибрані дисципліни. Сукупний обсяг обов'язкових і вибіркового компоненту індивідуального навчального плану повинен становити 60 кредитів ЄКТС на навчальний рік, що відповідає обов'язковому для виконання обсягу річного навантаження, а також є умовою для переведення на наступний курс або допуску до підсумкової атестації.

2.11 Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану студента, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається студент.

3 ПОРЯДОК ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1 Терміни проведення процедур вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту студентів у групах і потоках.

3.1.1 Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін/блоків дисциплін зазвичай не пізніше як на початку весняного семестру, який передусім навчального року, під час якого передбачено їх вивчення. Студентам

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	25.03.2021

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021 Дата 24.03.2021 Редакція: 3.0 Стор. 7 Всього сторінок 11
--	---	---

пропонується зробити вибір навчальних дисциплін на наступний навчальний рік і таким чином сформувавши індивідуальний навчальний план.

3.1.2 Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, в яких вільний вибір студентів заплановано у першому навчальному році, вибір дисциплін організовується протягом перших двох тижнів навчання.

3.2 Кафедри, які забезпечують викладання вибіркової дисципліни/блоків дисциплін, подають до навчально-методичного відділу та галузевих науково-методичних комісій Університету список дисциплін, які пропонуються для вибору студентам, робочі програми (силабуси) і стислі анотації вибіркової навчальної дисципліни.

3.3 На засіданнях галузевих науково-методичних комісій Університету затверджуються блоки або перелік дисциплін вільного вибору студентів за всіма рівнями вищої освіти.

3.4 Затверджений перелік вибіркової навчальної дисципліни/блоків дисциплін та анотації до зазначених дисциплін розміщуються на офіційному сайті Університету.

3.5 Процедура вибору студентами навчальних дисциплін складається з таких етапів:

3.5.1 Перший етап – відповідальні співробітники деканатів факультетів проводять ознайомлення студентів із порядком, термінами й особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Університеті.

3.5.2 Другий етап – ознайомлення студентів із переліками дисциплін/блоків дисциплін вибору, що пропонуються як за освітньою програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими освітніми програмами (ознайомитися з анотаціями дисциплін/блоків дисциплін вільного вибору студентів, а також з портфоліо викладачів, які викладають зазначені дисципліни, можна на офіційному сайті Університету).

3.5.3 Третій етап – запис студентів на вивчення навчальних дисциплін/блоків дисциплін. Вибір навчальних дисциплін здійснюється шляхом персонального голосування в електронній системі підтримки освітнього процесу Pilot за зазначеною в пп. 2.6–2.7 процедурою. Вибору підлягають як окремі дисципліни навчального плану, так і блоки дисциплін.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	25.03.2021

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021 Дата 24.03.2021 Редакція: 3.0 Стор. 8 Всього сторінок 11
--	---	---

Здобувач має право змінити свій вибір протягом установленого періоду. Після закінчення терміну можливість вибору блокується і відбувається автоматичне формування навчальних груп у системі Pilot шляхом послідовних ітерацій розподілу здобувачів по групах відповідно до їх пріоритетів та визначеного обмеження щодо мінімальної/максимальної кількості здобувачів у групах.

Вибрані студентом дисципліни включаються до ІНП студента, який фіксується в особистому кабінеті здобувача у системі Pilot.

3.5.4 Четвертий етап – опрацювання зробленого студентами вибору, формування груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється співробітниками навчально-аналітичного відділу, на яких покладається відповідальність за документальний супровід процесу формування ІНП студентів.

3.5.5 П'ятий етап – складання розкладу занять диспетчерською службою Університету.

3.6 У випадку поновлення, переведення студента, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня зі скороченим терміном навчання за письмовою заявою студента і згодою випускової кафедри освітньої програми можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору.

4 РОЗРАХУНКИ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ КАФЕДР ТА ЙОГО РОЗПОДІЛ

Після затвердження результатів запису на вибіркові дисципліни розраховуються обсяги загального навчального навантаження, планового навчального навантаження викладачів і коригується штатний розклад кафедр за допомогою електронної системи підтримки освітнього процесу Pilot.

4.1 Співробітники навчально-аналітичного відділу формують групи відповідно до вибору студентів і вносять їх до бази даних системи Pilot.

4.2 Співробітники навчально-аналітичного відділу розраховують обсяг навчального навантаження для забезпечення організації освітнього процесу за кожною вибраною дисципліною.

4.3 На основі розрахунку, зазначеного в п. 4.2, завідувач кафедри та/або відповідальний по кафедрі вносить відповідні зміни до планового навантаження викладачів і до штатного розкладу кафедри.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	25.03.2021

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2021 Дата 24.03.2021 Редакція: 3.0 Стор. 9 Всього сторінок 11
--	---	---

4.4 Усі розрахунки кафедра подає до навчально-аналітичного і навчально-методичного відділів для коригування штатного розкладу професорсько-викладацького складу Університету та розкладу занять.

4.5 Навчально-аналітичний відділ узагальнює штатний розклад професорсько-викладацького складу Університету і передає підготовлені документи до планово-фінансового відділу.

5 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Положення затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету.

5.2 Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, установлених посадовими інструкціями.

5.3 Зміни і доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою Університету і вводяться в дію наказом ректора Університету.

ПОГОДЖЕНО:

Помічник ректора із забезпечення
якості освіти

Ю. А. Воробйов

В. о. начальника навчально-
аналітичного відділу

О. В. Барздун

Начальник навчально-методичного
відділу

М. С. Романов

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	25.03.2021

